

Opkomst en teloorgang van het glazen dorp

Op het hoogtepunt van de druiventeelt stonden er maar liefst 35.000 serres in Hoeilaart, Overijse, Tervuren en Huldenberg. Van de honderden beroepstellers die midden vorige eeuw actief waren, zijn er vandaag nog dertig aan de slag. Reportagemaker Olivier Vandersleyen uit Hoeilaart maakte een unieke documentaire over de glorie tijd en de val van een druivenimperium.

TEKST Bart Claes ■ FOTO Filip Claessens

Het ging snel. Razendsnel. De druiventeelt is gekomen en gegaan in amper honderd jaar. Felix Sohie, voormalig hovenier van het kasteel van Huldenberg, bouwde in 1865 de eerste serre in Hoeilaart. Tot dan was de tafeldruif een exclusieve lekkernij voor de adel en kasteelbewoners. Sohie teelde druiven voor de Brusselse markt en dat leverde een aardige cent op. In 1878 werd zijn voorbeeld gevolgd door de broers Danhieux en niet veel later stortten tientallen bewoners zich op de druiventeelt. In ijltempo wer-

den serres gebouwd. In 1961 telde de streek 35.000 glazen huizen. Hier en daar herinnert een vervallen serre op een heuvelflank nog aan de glorie tijd.

Het glazen dorp, zoals de streek bekend werd, was ooit een toeristische attractie. Kasteelachtige villa's verrezen en de dorpen floreerden. 'Op het Gemeenteplein van Hoeilaart waren er ooit negen banken. Dat zegt genoeg', getuigt een Hoelander in de documentaire van Olivier Vandersleyen. De cameraman en reportagemaker raakte geboeid door de geschiedenis van de druiventeelt en maakte voor Arte de reportage *Serres*. Van de 50 uur interviews met voormalige en huidige telers, geschiedkundigen, getuigen en inwoners houdt hij een boeiende reportage van 88 minuten over. 'Ik denk niet dat iemand ooit al een reportage over dit onderwerp heeft gemaakt. Bovendien was het nu of nooit. De meeste telers en getuigen worden een dagje ouder. Als we hen verliezen, kan niemand hun verhalen nog noteren.'

Doodsteek

Na 1961 ging het bergaf met de druiventeelt. 'Europa opende de grenzen voor de vrije handel. De invoertaksen vielen weg. Het was het begin van het einde voor de druiventeelt in onze streek', weet Olivier Vandersleyen. 'De meeste mensen stopten er gewoon mee. Sommigen zetten door, tot vandaag. Voor 1960 kon je er rijk mee worden, nu moet je

hard werken om rond te komen.' De oliecrisis van de jaren 70 betekende de doodsteek. Serres warm houden, werd onbetaalbaar. Ook ecologisch was het niet verantwoord om 35.000 serres te verwarmen. Een getuige vertelt in de documentaire hoe Huldenberg in de jaren dertig bedekt was met een laag smog van de houtskool die toen gebruikt werd om de serres op temperatuur te houden.

Olivier neemt geen standpunt in over de druiventeelt. In zijn documentaire zegt hij niets, enkel de geïnterviewden komen aan het woord. Sommige getuigen hebben het over folklore als ze over de huidige druiventeelt spreken. Toch zijn er nog dertig beroepstellers actief. 'In Hoeilaart en Overijse zie je nog steeds serres, maar enkele kilometers verder zijn er geen meer te vinden. Begin jaren 1900 was de druiventeelt een succes van Leuven tot Waver en Waterloo. Die tijd is al lang voorbij.'

Erkenning

Toch is de druiventeelt niet dood. De dertig telers zetten met hart en ziel de traditie voort. De druif blijft verbonden met de streek, denk maar aan de jaarlijkse verkiezing van de druivenkoningin en de druivenfeesten. In 2003 dienden telers Filip Luppens, Hans Meyhi en Ronald Vanderkelen met de steun van de burgemeesters een aanvraag in voor een Europese oorsprongserkenning van de Vlaams-Brabantse tafeldruif. In 2008 volgde de erkenning. De prestigieuze titel wordt enkel toegekend aan exclusieve producten met specifieke kwaliteiten eigen aan de regio en de lokale kennis.

FR Essor et déclin du village de verre

La Druivestreek (région du raisin), surnommée aussi le village de verre, fut autrefois une attraction touristique. L'essor de la culture de raisins vit naître au milieu des villages florissants de belles résidences aux allures de châteaux. A l'époque, les communes de Hoeilaart, Overijse, Tervuren et Huldenberg comptaient pas moins de 35.000 serres. A l'heure qu'il est, il ne reste plus qu'une trentaine des centaines de cultivateurs professionnels qui y étaient actifs au milieu du siècle dernier. Olivier Vandersleyen de Hoeilaart a fait un documentaire exclusif sur l'essor et le déclin de l'empire du raisin. La crise du pétrole des années 70 a donné le coup de grâce au secteur, le coût du chauffage des serres étant devenu exorbitant. Mais la culture du raisin n'a pas complètement disparu et en 2008, le raisin de table du Brabant flamand a été reconnu comme produit régional exclusif.

Je kunt een voorsmaakje van de documentaire *Serres* bekijken op www.widescreen.be. Je kunt er ook de dvd bestellen.